

ОБЩИНА РАДОМИР

ПРОГРАМА
НА ОБЩИНА РАДОМИР ЗА НАСЪРЧАВАНЕ
ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ
ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА
2019 – 2022 ГОДИНА

гр. Радомир
март, 2019г.

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Документът е разработен в съответствие с Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ), чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ).

2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Общинската Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива е съобразена с развитието на Югозападен район за планиране, особеностите и потенциала на Община Радомир насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ВЕИ Е СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩИНА РАДОМИР В ЕНЕРГИЙНО ЕФЕКТИВНА ОБЩИНА И ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Приоритет №1: Намаление на консумацията на енергия в общинския сектор чрез използване на ВЕИ

Цел 1: Намаление на консумацията на енергия в общинските сгради чрез използване на ВЕИ

Очаквани резултати:

а/ Привеждане на сградния фонд към изискванията на Закона за енергийна ефективност и Наредбите за енергийна ефективност

б/ Намаление на разходите на горива и енергия с минимум 15 % годишно;

в/ Намаление емисиите от CO₂ с минимум 20% годишно и постигнат екологичен ефект;

г/ Подобрен комфорт на обитаване в обновените сгради;

Приоритет №2: Намаление на консумацията на енергия в частния сектор чрез използване на ВЕИ

Цел 2: Насърчаване на използването на ВЕИ в жилищата на територията на общината.

Очаквани резултати:

а/ Намаление на годишния разход на енергия;

б/ Намаление на емисиите от CO₂ постигане на екологичен ефект ;

в/ Подобрен комфорт на обитаваните сгради;

Неинвестиционни дейности:

- Провеждане на общинска информационна кампания за:

- насърчаване на използването на ВЕИ жилищни сгради, особено термосоларни колектори, икономически и екологични ползи;
- информиране на жителите на общината за възможни финансови схеми за реализиране на частни проекти ВЕИ;

- Наблюдение и анализ на резултатите от реализирани проекти в жилищни сгради.

•

Цел 3: Насърчаване на използването на ВЕИ в предприятията на територията на общината.

Очаквани резултати:

а/ Намаляване на консумацията на енергия в промишления сектор;

б/ Намаляване на емисиите от CO₂ постигане на екологичен ефект;

Цел 4: Насърчаване на бизнеса и привличане на инвеститори за изграждане на големи ВЕИ инсталации територията на общината

Неинвестиционни дейности:

- Популяризиране на източници за финансиране на ВЕИ проекти.
- Създаване на контакти и изграждане на ПЧП

3. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

3.1. Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);

3.2. Закон за енергетиката (ЗЕ);

3.3. Закон за устройство на територията (ЗУТ);

3.4. Закон за опазване на околната среда (ЗООС);

3.5. Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);

3.6. Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);

3.7. Закон за горите;

3.8. Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;

3.9. Закон за водите;

3.10. Закон за рибарство и аквакултурите;

3.11. Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);

3.12. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);

3.13. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);

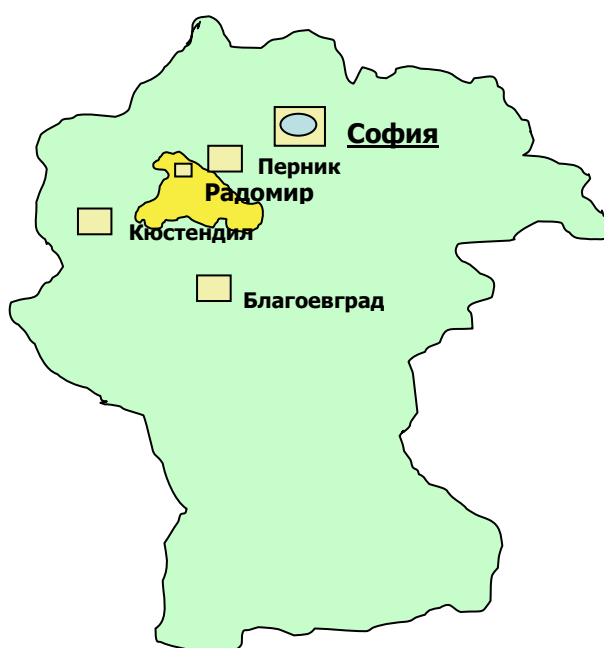
3.14. Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);

3.15. Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ).

4. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

4.1. Географско местоположение

Община Радомир е разположена в югозападна България. Общината обхваща едноименната Радомирска котловина и части от планините Голо бърдо, Верила и Конявска. Общината има благоприятно географско положение, което определя в голяма степен възможностите ѝ за развитие. Средната надморска височина е 783.7 м. Най-голямата река е Струма.

Общината обхваща 32 населени места. Общата площ на региона е 540467 дка /540 кв. км/. Територията съставлява 22,6% от общата територия на област Перник.

Населението в края на 2011 година е било 21 147 души. Общината е с голям дял на градското население (63,6%) спрямо останалите общини в областта. Територията е относително гъсто заселена. Гъстотата е 42,44 души/кв.км. Сравнена с останалите общини в областта Радомир е с голям дял на населението с образование над средното - 6,2%. Най-голям относителен дял има населението в трудоспособна възраст.

Населението е представено от две етнически групи – българи и роми. Ромите живеят като по-компактна група в гр. Радомир.

Разположението на общината определя мястото ѝ в областната инфраструктура - през нея преминават важни транспортни артерии, енергийни и телекомуникационни системи и газопровод. Важно

значение за развитието на общината имат железопътната линия и автомобилния път E-79 Видин - София - Кулата, които са част от транспортен коридор №4, както и железопътната линия, и автомобилния път E-871 Гюешево - София - Варна/Бургас, част от транспортен коридор №8. Транспортната система, играе изключително важна комуникационна роля при осъществяване на икономическите взаимоотношения, както с общините в югозападна България, така и с цялата страна. Първокласната пътна мрежа е с дължина 58 км. Третокласните и четвъртокласни пътища са 197 км. и са в относително добро състояние. Уличната мрежа в населените места в по-голямата си част е с трайна настилка.

Климат

Климатът е умерено континентален. В котловините се наблюдават температурни инверсии. Характерно за района е, че максимумът на

валежите е през лятото, а главният минимум е през зимата. Средната годишна температура е около +10 градуса. Климатът благоприятства отглеждането на зърнени култури, фуражи и овощарство.

Земя

Почвената покривка е много разнообразна, включваща чернозем-смолници и канелено горски почви. Общата обработваема площ е около 323 000 дка. Това, заедно с благоприятните почвени условия, е добра предпоставка за развитието на селското стопанство. Подходящи за отглеждане върху тези почви са предимно пшеница, картофи, ръж и лен.

Води

Водните ресурси имат изключително голямо битово и стопанско значение. По-голямата част от откритите водоизточници се използват за водоснабдяване, напояване, промишлени и битови нужди.

На територията на общината са открити и в различна степен използвани термални води. Съществуват възможности за използването на тези води в оранжерийното зеленчуко - и цветопроизводство и за курортни и лечебни цели. Извор на минерализирана вода има в с. Долни Раковец. Възможности за медицински туризъм и балнеолечение има в с. Байкалско.

4.2. Площ, брой населени места, население

4.2.1. Територията на общината е 540 км².

4.2.2. Селищна мрежа

4.2.3. Брой на населението

4.2.4. Населени места

Общината включва един град – Радомир и 31 населени места: с. Червена могила, с. Стефаново, с. Долни Раковец, с. Друган, с. Владимир, с. Долна Диканя, с. Горна Диканя, с. Дрен, с. Гълъбник, с. Чуковец, с. Кондофрей, с. Касилаг, с. Жедна, с. Житуша, с. Дебели лаг, с. Извор, с. Байкалско, с. Драгомирово, с. Углярци, с. Бобораци, с. Негованци, с. Кошарите, с. Поцърненци, с. Прибой, с. Борнарево, с. Николаево, с. Копаница, с. Радибош, с. Беланица.

4.3. Сграден фонд – съществуващи сгради на територията на общината по видове дейности е както следва:

Социални дейности:

Материална база и организация на социалните дейности	Брой налични	потребности	Брой настанени	Нуждаещи се не настанени
Общински жилищен фонд /бр. жилища/	174		172	28
Домове за стари хора	1		150	
Дневен център за стари хора Защитено жилище за лица с физически увреждания	1		27	
Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	2		24	

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	1		6	
Детски градини и подготвителни групи	3+1		532	

Спорт и младежки дейности

В общината има условия за спортуване, но те не се използват пълноценно. Това се дължи на :

- амортизираната инфраструктура и техника за спорт и младежки дейности;
- Недостатъчен брой организации, занимаващи се с проблемите и целенасоченото ангажиране на свободното време на младежите.

Съоръжение	брой
Стадиони	1
Игрища	7
Спортни зали	1 общинска и 1 частна
Лекоатлетически писти	0
Плувни басейни	0
Волейбол	1
Тенис кортове	1
Футбол на малки врати	1

Образование

Равният достъп до образование е основен приоритет в развитието. В общината има 10 училища - държавни, общински и частни. Три детски градини и една подготвителна група. През учебната 2018/2019 г. има 1141 ученици и 532 деца в детска градина. 162 преподаватели в общинските училища и детски градини и 31 - в държавните училища.

Има и две държавни и две частни училища:

- ТПГ „Н.Й.Вапцаров“ – специалности – компютърна техника и технологии, автоматизация на непрекъснати производства, икономическа информатика, промишлена електроника;
- ПГТ „Ю.Гагарин“ – специалности – автомобилна мехатроника, автотранспортна техника, експлоатация на автомобилния транспорт;
- Училище „Европа“ – изучаване на чужди езици;
- Образователен център „Реди“ – училище за чужди езици

	Брой учители	Брой ученици	Брой компютри	Брой класни стаи	Брой кабинети
Начални училища					
НУ „Арх.Зиновий“ - Радомир	24	249	15	12	4

Основни училища					
ОУ „Хр.Смирненски“ - Радомир	40	737	40	20	14
ОУ „Христо Ботев“- с. Дрен	6	21	10	8	1
ОУ „Иван Вазов“- с. Извор	7	45	8	5	2
ОУ „Хр.Ботев“- с.Гълъбник	10	38	10	4	2
Средни училища					
СУ „Св.Св.Кирил и Методий“	27	308	38	7	6
Център за подкрепа за личностно развитие -ОДК	5	342	4	3	1

Култура

Културните институции в областта са с предимно местно значение.

Културните дейности са съсредоточени главно в читалищата:

- Библиотечният фонд на читалищните библиотеки периодично се обогатява чрез участието на читалищата в проекти и програми. Пет от тях работят по Програма „Глоб@лни библиотеки“ НЧ„Напредък – 1915“ с. Стефатново участва в Програма „Българските библиотеки- съвременни центрове за четене и информираност“.
- В 9 читалища има работещи художествени колективи, като преобладават групите за традиционен фолклор.

Етнографската експозиция в Радомир и етнографските сбирки пазят красотата и богатството на местния бит.

	брой
Читалища	16
Театри	Не
Исторически музей	4
Младежки дом /МКИЦ	1
Църкви	25
Други религиозни сгради	6 параклиса ; 1 полуразрушена манастирска сграда в Радибош
Паметници на културата	-Археологически – 142 бр. /26 праисторически; 74 антични; 42 средновековни/ - Архитектурни 64 бр. - Художествени – 23 бр.
Исторически паметници	70
- войнишки паметници	26
- скулптурни	22
- други	34
Художествена експозиция	1

Сградният фонд на общината е относително стар. Общият брой на жилищата в община Радомир към 01.01.2018 год. в т.ч. държавни, ведомствени, обществени -768., частни - 8714.

Структурата на жилищата е: стоманобетонни – едропанелни – 15%, стоманобетонни – скелетни – 20%, масивни – 55%, паянтови – 10%.

Общинският сграден фонд на територията на гр. Радомир е изцяло газоснабден. Това представлява приложена енергоспестяваща мярка и повишава комфорта на живот и работа в сградите.

Основните видове енергия използвана в общината за бита е ел. енергия, въглища, дърва, и природен газ, като употребата на природен газ нараства и общинска администрация прави всичко необходима да насърчава използването на този вид енергоносител за бита и промишлеността.

По Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради/НПЕЕМЖС/ в гр. Радомир са изпълнени СМР към 2018 г. общо 15 бр. обекти:

1. Радомир, ж.к."Тракия", бл.1 – 72 бр. самостоятелни обекта.
2. Радомир, ж.к."Тракия", бл.2 – 72 бр. самостоятелни обекта.
3. Радомир, ж.к."Тракия", бл.3 – 69 бр. самостоятелни обекта.
4. Радомир, ж.к."Тракия", бл.4 – 69 бр. самостоятелни обекта.
5. Радомир, ж.к."Тракия", бл.5 – 72 бр. самостоятелни обекта.
6. Радомир, ж.к."Тракия", бл.8 – 72 бр. самостоятелни обекта.
7. Радомир, ж.к."Аркада", бл.23 и бл.24 – 51 бр. самостоятелни обекта.
8. Радомир, ул."Дупнишка", № 32 – 38 бр. самостоятелни обекта.
9. Радомир, ул."Люлякова", № 33 – 36 бр. самостоятелни обекта.
10. Радомир, ж.к."НОЕ", бл.4 – 96 бр. самостоятелни обекта.
11. Радомир, ж.к."Аркада", бл.27, бл.28 и бл.29 – 69 бр. самостоятелни обекта.
12. Радомир, ж.к."Автогара", бл.9 и бл.10 – 46 бр. самостоятелни обекта.
13. Радомир, ул."Иван Вазов", № 31 – 54 бр. самостоятелни обекта.
14. Радомир, ж.к."Младост", бл.1 и бл.2 – 45 бр. самостоятелни обекта.
15. Радомир, ул."Велчо", № 28 – 36 бр. самостоятелни обекта.

Изпълнени са енергийно спестяващи мерки:

- Ремонт и топлоизолация на покрив.
- Теплоизолация на всички външни стени.

- Топлоизолация на плоча към сутерен.
- Подменена дограма /врати и прозорци/ на апартаменти и общи части.
- Монтаж на енергийно спестяващо осветление/лампи с фото клетка/ в общи части и сутерен.

4.4. Промислени предприятия

Индустрията в общината изпитва трудности в реструктурирането и посрещането на изискванията на пазара. Тенденциите напоследък са основание за подобряване на очакванията. Оживлението в индустрията се дължи на създаването и развитието на множество малки и средни предприятия, дело на инициативни бизнес - предприемачи. Над 98 % от 563 активни стопански субекти в общината са малките и средни предприятия. Те имат относително благоприятни условия и цени на работната ръка в областта на селското стопанство, търговията, хранителната и преработващата промишленост. Селскостопанското производство и преработването на продуктите от него дават добавена стойност, определяща характера на икономиката на региона.

Общият брой на нефинансовите предприятия в Общината за е разпределен по секторите както следва: селско стопанство - 9%, индустрия - 11%, услуги - 80%. По показателя „произведена продукция“ разпределението по сектори е: селско стопанство - 5%, индустрия - 81%, услуги - 14%. Най-много заети и наети лица се наблюдават в сектора индустрия, а най-малко в сектора селско стопанство.

Разпределението на броя предприятия по сектори е следното

Икономически дейности (A21)	Бр. предприятия			Бр. заети и наети лица			Производствена продукция в хил. лв		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
ОБЩО ЗА ОБЛАСТ ПЕРНИК	4885	4821	5015	50673	48548	47819	1639738	1872424	1583277
ОБЩО ЗА ОБЩИНА РАДОМИР	576	581	623	6204	6064	6117	81755	100881	122868
A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	49	60	56	396	344	313	6575	10019	6607
В ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ
С ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	47	51	46	3348	3436	3498	57560	71113	69419
D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	..	3	3
E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ
F СТРОИТЕЛСТВО	14	16	19	112	89	102	656	2227	..
G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	294	291	311	1313	1259	1307	6345	6557	9626
H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И	24	23	23	215	238	171	3092	2868	2110

ПОЩИ									
I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	76	64	73	285	260	247	931	853	776
J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	7	7	5	26	24	24	489	321	235
L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	5	8	9	140
M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	14	16	19	30	168	214	257
N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	3	3	5	364
P ОБРАЗОВАНИЕ	..	3	5	18	..	55	64
Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	17	17	22	89	80	90	641	536	773
R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	3	69
S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	16	15	23	68	43	43	248	128	198

В тази част има потенциал за по - рационално енергопотребление. След реализацията на проекти по енергийната ефективност може да се постигне енергоспестяващ потенциал около 20-25%.

Енергийно потребление

Разходите за улично осветление за 2018 г. са в размер на 1416 MW/h.

В промишлените предприятия на територията на общината не се използва енергия от възобновяеми източници.

4.5. Транспорт

На територията на община Радомир има 255 км пътища от РПМ:

- 58 км I клас,
- няма II клас
- 79 км III клас.
- 118 км. IV клас

През територията на общината преминават главен път I-6 – София - Кюстендил, както и автомагистрала „Струма“. Преминава и железопътната линия София – Кюстендил /част от Транс-европейски коридор №8/ и жп линията София – Кулата /част от Транс-европейски коридор №4/. Отделяните вредни емисии от транспортните средства са минимални.

4.6. Домакинства

Съществува тенденция за намаляване на населението по основни възрастови групи. Наблюдава се относително намаляване на населението от 7 до 18 годишна възраст. Основната причина за това е застаряването на населението и по-ниската раждаемост.

Енергийно потребление – доставчик на електроенергия за бита ЧЕЗ - България. Отоплението се осъществява с електроенергия, твърдо гориво и природен газ.

Потребление на енергия от възобновяеми източници – нараства броят на монтираните слънчеви колектори на частните сгради.

4.7. Услуги

В сферата на услугите / благоустройство, транспорт, дърводелски услуги и др./ работят фирмите: „Унитранс“ АД;, „Строител“ЕООД, „ДАЦИ - Р“ООД, „Петя ин“ООД малки частни дърводелски работилници, шивашки цехове в гр.Радомир, Ч.Могила, Прибой, Дрен и Друган.

4.8. Селско стопанство

Селското стопанство в общината е основен отрасъл в икономиката и източник на доходи за населението в повечето населени места. Голяма част от земята се използва за земеделие:

Показател	Данни
Обработваема земя, дка	306388
Обработвана земя, дка	164700
Необработвани земи, дка	141688

Благоприятните природно-климатични и почвени условия и значителният пасищен ресурс са предпоставка за развитие на растениевъдството и животновъдството в региона. Подходящи са условията за отглеждане на житни култури, технически култури, овощни насаждения и за производство на екологично чиста продукция и преработката ѝ. Тенденциите в последните години подкрепят тези изводи.

Култура	Данни	
	площ /дка/	добив /кг/дка/
Зърнени култури	88660	350
Технически култури	50085	
лен	0	0
рапица	8500	250
кориандър	400	150
слънчоглед	38500	220
зеленчуци	0	0
картофи	1650	2200
моркови	0	0
Овощни насаждения	1035	280

Преработвателни предприятия	брой	заети	забележка
Млечни продукти и изкупвателни пунктове	1	7	с. Стефаново

Месни продукти и изкупвателни пунктове	2	26	За преработка на пилета гр. Радомир и с. Горна Диканя
Зърнени продукти и изкупвателни пунктове	-	-	-
Хляб	4	38	Две частни в Радомир, една в Дрен и една в Друган
Други	10	23	
Боза	3	8	гр. Радомир и с. Долни Раковец
Безалкохолни	-	-	-
Пазари	2	2	гр. Радомир

Селскостопанската техника е достатъчна за засетите площи.

Селскостопанска техника	Общ брой	В т.ч. малогабаритни	Средна възраст в год.
Трактори	385	Няма данни	15-20
Комбайни	82	0	15-20
Прикачен инвентар	646	0	15-20
Транспортни средства	56	0	15-20
Тов. коли до 4 т.	67	0	15-20
Тов. Коли над 4 т.	39	0	15-20
ремаркета	133	0	15-20
Друга селскостопанска техника	17	0	15-20

Общи проблеми :

- недостатъчно финансови ресурси за инвестиции и оборотни средства;
- недостатъчно познаване на възможностите за финансиране/кредитиране чрез проекти пред национални и международни програми;
- налице е неразбиране на големия икономически интерес за сдружаване на отделните собственици за общи действия - създаване на по-големи масиви, прилагане на модерни методи на земеделие и защита на общите интереси, закупуване и експлоатация на селскостопанска техника, реализация на продукцията;
- липсват структури за научно и консултантско обслужване на селскостопанските производители;
- не достига актуална пазарна информация, недостатъчно ясна стратегия за развитие на отрасъла, слабо се познават изискванията на европейския пазар.

Проблеми на растениевъдството и животновъдството:

- Поливните площи намаляват и напоителните съоръжения са амортизирани;
- Не се използва подходяща съвременна селскостопанска техника;

- Влагат се недостатъчно средства в растениевъдството за торене и химическа защита;
- Провеждат се недостатъчно ефективни и съвременни агротехнически мероприятия;
- Влошена е сортовата структура на културите и породният състав на животните;
- Липсват лицензирани складове за зърно;
- Липсва кланица „по необходимост“ и екарисаж.
- Липсват достатъчно преработващи и пакетиращи предприятия за селскостопанска продукция.

Горски територии на територията на община Радомир:

- Др. трайни насаждения – 2707,098 дка.
- Гора в земеделска земя – 351,144 дка.
- Дървопроизводителна площ – 56938,544 дка.
- Иглолистна гора – 11824,704 дка.
- Широколистна гора – 32705,471 дка.
- Нискостеблена – 0,358 дка.

- Държавна частна собственост – 135 110 дка.
- Частна собственост – 22 937 дка.
- Общинска частна собственост – 4 927 дка.
- Други юридически лица – 317 дка.

- Бързо растящи гори. : 4 013 хил.дка
- Бавно растящи гори. : 94 703 хил.дка

- Подходящи за залесяване площи в т.ч. с:
- Бързо растящи гори. : 1 790 хил.дка
- Бавно растящи гори. : 13 444 хил.дка

4.9. Външна осветителна уредба

Електрифицирани са всичките 31 населени места в общината. Електропроводната мрежа работи стабилно. На места е необходимо увеличение на мощността, което се изпълнява планово от оператора. Осветлението в гр. Радомир и населените места в Община Радомир е напълно изградено. Община Радомир е изготвила енергийно обследване на системата за външно изкуствено осветление на гр. Радомир, с. Дрен, с. Друган и с. Стефаново и се подготвя процедура за избор на изпълнител на договор с гарантиран резултат (ЕСКО).

5. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ

Приоритетите на община Радомир за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници е в зависимост от стратегическите цели и политиката за развитие на общината – постигане на конкурентоспособна, динамична и рентабилна местна икономика,

подобряване стандарта на живот на населението, намаляване на емисиите на парникови газове, като елементи от политиката по устойчиво енергийно развитие.

Изпълнението на мерките в Краткосрочната програма по ВЕИ, може да се съчетае с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите общинска собственост. При обновяването на тези сгради освен мерки по подобряване на термичната изолация на сградата, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на термични слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ.

Възможностите за финансиране и осъществяване на инвестиционните намерения, свързани с използването на източниците на възобновяема енергия се характеризират със следните аспекти:

ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2014 – 2021

През декември 2016 г. България подписа меморандум за разбирателство за изпълнението на Финансовия механизъм на Европейско икономическо пространство (ЕИП) за периода 2014-2021 г. С финансов ресурс от 115 млн. евро, предоставени от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия (донори), ще бъдат финансирани проекти за местно развитие и намаляване на бедността, енергийна ефективност и сигурност, опазване на околната среда и развитие на предприемачеството в областта на културата. В програмна област „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и сигурност на енергийните доставки“ е предвидена финансов помощ в размер на 32 941 176 евро (28 млн. евро безвъзмездна помощ, предоставена от Финансовия механизъм на ЕИП + 4,9 млн. евро национално съфинансиране) за проекти в следните сфери:

- подобряване на енергийната ефективност в производството, разпределението и/или крайното потребление на енергия (индустриалния сектор и домакинствата);
- производството на енергия от възобновяеми източници (основно хидроелектрическа и геотермалната енергия) и/или нейното разпределение;
- оползотворяване на енергия от отпадъци при индустриалните процеси;
- сигурност на енергийните доставки чрез диверсификация; – политики за използване на енергията от възобновяеми източници във всички сектори на икономиката;
- развитието на енергийните пазари и подобряване на газовата и електрическата инфраструктура. Програмата цели редуцирането на емисиите на парникови газове и/или тяхното елиминиране чрез осъществяване на мерки за енергийна ефективност при разумни разходи
- безвъзмездната помощ се предвижда да бъде не-повече от 150 евро за t CO₂ eq./a редуцирани/елиминирани емисии на парникови газове.

Приоритетно ще бъдат подпомагани двустранните партньорства, предлагащи добавена стойност.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г.

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. е съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Осъществяването на проекти по енергийна ефективност и за основно обновяване на съществуващи сгради по ОПРР 2014-2020 попадат в инвестиционен приоритет „Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради и в жилищния сектор“ в рамките на следните приоритетни оси:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони.

За постигане на специфичните цели допустима дейност в жилищни сгради е:

Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници за жилищни сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно;

Финансирането ще бъде основано на нуждите:

- Допустими за подкрепа ще бъдат само сгради, проектирани преди 1999 година.
- Мерки за енергийна ефективност ще се извършват единствено въз основа на обследване за енергийна ефективност на съответната сграда.
- Ще се финансират само проекти, които водят до постигане минимум на клас на енергопотребление „С“ или проекти, които водят до енергийни спестявания от повече от 60% в случай, че мерките за енергийна ефективност са съпътствани от основно обновяване. Обикновено мерките по енергийна ефективност и оползотворяването на енергията от възобновяеми източници се вписват хоризонтално в отделните проекти.

ФОНД "ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ" (ФЕЕВИ)

ФОНД "ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ" (ФЕЕВИ) е структуриран като самофинансиращ се търговски механизъм и съсредоточава усилията си върху подпомагане идентифицирането, разработването и финансирането на осъществими проекти за подобряване на енергийната ефективност, водещи до намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферата, допринасяйки за поощряване развитието на работещ пазар на енергийната ефективност в България. ФЕЕВИ изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на:

- ниско лихвени кредити;
- частични кредитни гаранции;
- портфейлни гаранции;
- консултации. ФЕЕВИ оказва съдействие на частни лица в осъществяването на инвестиционни проекти за енергийна ефективност, при условие че те отговарят на основните критерии за финансиране на фонда. Необходимо условие за успешна кандидатура във фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" е наличието на детайлно енергийно обследване, позволяващо енергиен анализ и избор на енергоспестяващите мерки.

Основни изисквания към проектите Всички проекти за енергийна ефективност, одобрени и подпомагани от ФЕЕВИ, трябва да отговарят на следните изисквания:

- Проектът трябва да внедрява утвърдена технология;
- Стойността на проекта трябва да бъде между 30 хил. лв. и 3 млн. лв.;

- Дяловото участие на кредитополучателя трябва да е не по-малко от 10%;

- Срок на изплащане на кредита до 7 години. Клиентите на фонда са свободни да избират изпълнител на проекта си по своя преценка, а единственото изискване на ФЕЕВИ в това отношение е, клиентът да е направил своя избор измежду офертите на поне трима изпълнители. ФЕЕВИ насочва финансовите си средства към подпомагане на следните типове инвестиционни проекти: Саниране на сгради, като например търговски, многофамилни жилищни, еднофамилни.

Санирането трябва да е насочено към повишаване на енергийната ефективност, чрез следните дейности:

- ♣ Модернизация на абонатни станции, използващи топлообменни апарати;

- ♣ Теплоизолация, включително монтиране на топлоизолирани врати и прозорци, покривни, таванни и стенни изолации;

- ♣ Слънцезащитна обработка на прозорци и апарати за пасивно оползотворяване на слънчевата енергия; 2 / 2 актуализация 29.III.2017 г. _ОМ

- ♣ Подобрения в инсталациите за отопление, вентилация и климатизация чрез монтиране на контролни уреди и системи за управление на използването на енергията;

- ♣ Подобряване на вътрешното и външното осветление чрез замяна на съществуващите осветителни тела с по-енергоефективни такива, инсталиране на автоматични контролни уреди за осветлението (сензори за движение или таймери).

Подобрения на топлоизточника и топлопреносната мрежа, като:

- ♣ Нови високоефективни котли и горелки;

- ♣ Система за автоматично управление на котлите;

- ♣ Отделни подгреватели за БГВ, които да се използват през летния сезон;

- ♣ Значителна модернизация на съществуващите котли, целяща повишаване на тяхната ефективност;

- ♣ Към котлите - устройства за рекуперация на топлина;

- ♣ Нови топлообменни апарати или съществено обновяване на съществуващите;
 - ♣ Нови главни вентили и парни кранове или основен ремонт на съществуващите;
 - ♣ Подмяна на топлопреносна тръбна мрежа и радиатори;
 - ♣ Ново измервателно оборудване;
 - ♣ Термостатни вентили на радиаторите;
 - ♣ Изолиране на тръбите от топлопреносната мрежа;
 - ♣ Високоэффективни термопомпи захранвани с изкопаеми горива или електричество.
- Други случаи на крайно потребление на енергия:
- ♣ Контролни системи за управление на енергията
 - ♣ Преминаване към различно гориво;
 - ♣ Проекти с използване на възобновяеми енергийни източници

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г.

Програмата е съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Дирекция „Развитие на селските райони“ на Министерството на земеделието и храните е управляващ орган на Програмата. Налице е потенциал за допълнителна преработка на остатъците и страничните продукти от множество производства в селските райони на страната. Оползотворяването му ще повиши разнообразието от суровини или вложения във веригите на добавяне на стойност извън хранително вкусовата промишленост, например за предприятията за производство на биогорива за транспорта. Производството на биогорива за транспорта се съфинансират в рамките на:

- мярка M04 — Инвестиции в материални активи:

- Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“
- Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ - мярка M06 — Развитие на стопанства и предприятия:

- Подмярка 6.2 „Стартова помощ за неземеделски дейности“
- Подмярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Бенефициери са земеделски производители (физически и юридически лица), групи/организации на производители, предприятия (физически и юридически лица), включително пазари на производители регистрирани съгласно Закона за стоковите борси и тържища. При производство на биоенергия, включително биогорива, използваните суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, се ограничават до 20%. Ограниченията от 20% не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи. Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ)(например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни

запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове, са отглеждани в съответствие с чл. 38 ЗЕВИ). Размерът на предоставяната подкрепа (публична безвъзмездна помощ) от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи варира от 40-90% в зависимост от конкретната подмярка.

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (EETF)

Европейският фонд за енергийна ефективност (EETF) е иновативно публично-частно партньорство, чиято цел е **смекчаване на изменението на климата** чрез пазарно финансиране в страните-членки на ЕС.

Началната **капитализация** на фонда е 265 млн. €, предоставени от Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка, Каса Депозити и Престити и Дойче банк (спонсори на фонда). За своята **Програма за техническа помощ** фондът е получил финансиране от програмата ELENA в рамките на програмата на ЕС Хоризонт 2020.

EETF преследва своите цели по опазване на околната среда чрез предлагане на финансиране за (**категории проекти**):

- подобряване на енергийната ефективност;
- проекти за производство на възобновяема енергия с малка мощност;
- чист градски транспорт.

на (**бенефициенти**):

- общински, местни и регионални власти или
- публични и частни лица, действащи от името на тези власти (предприятия за комунални услуги, предприятия за обществен транспорт, жилищни асоциации, дружества за енергийни услуги (ESCOs), университети, обществени болници).

Критериите за допустимост на инвестиционните проекти са следните:

- Общи критерии за допустимост, като:
- обвързване с община;
- ангажимент на общината за смекчаване на изменението на климата (напр. инициативата Споразумението на кметовете);
- намаляване на емисиите на CO₂ с поне 20% до 2020 г.;
- използване на утвърдена технология;
- Всяка технология може да има свои специфични критерии за допустимост;
- Предпочитан размер на проекта = от 5 млн. до 25 млн. € – по-малки проекти ще бъдат разглеждани поотделно;
- Съответствие с приложимото европейско законодателство.

Важно предимство на EETF е неговата програма за техническа помощ, която покрива безвъзмездно до 90% от началните разходи за разработване на проекта, но при условие че инвестиционната програма

бъде финансирана от фонда. Техническата помощ цели да преодолее вакуума между устойчивите планове за енергийно развитие и реалните капиталовложения чрез подпомагане на всички дейности, необходими превръщането на инвестицията в устойчив енергиен проект.

ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО (ПЧП)

Отчитайки Европейското законодателство, практика и счетоводно третиране, ПЧП е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за финансиране, построяване, реконструкция, управление или поддръжка на инфраструктура с оглед постигане на по-добро ниво на услугите, където частният партньор поема строителния риск и поне един от двата риска - за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене.

ПЧП плащанията, свързани с ползването на предоставяната от частния партньор публична услуга, са обвързани с постигане на определени критерии за количество и качество на услугата. Общинската администрация (като потребител на услуги) има право да редуцира своите плащания, както би го направил всеки „обикновен клиент“ при непредоставяне на необходимото количество и качество на услугата.

Успешно изпълнение на проекти чрез публично-частни партньорства в община Радомир се обуславя от наличието на следните предпоставки:

- ❖ Наличие на решение на ОС за осъществяване на ПЧП проекти;
- ❖ Наличие на обществена подкрепа за осъществяването на проекти със значим обществен интерес;
- ❖ Наличие на законодателна рамка подходяща за прилагане на ПЧП модели;
- ❖ Провеждане на открита и прозрачна тръжна процедура в съответствие със съществуващите най-добри практики;
- ❖ Изработване на механизъм за сравнение с публичните разходи за осъществяване на проекта (доказване на по-добра стойност на вложените публични средства);
- ❖ Наличие на механизми за плащане на предоставяната услуга съобразени с обществените възможности и нагласи (преценка на обществена нагласа и възможности за плащане на такси, прецизно определяне на нивото на таксите);
- ❖ Съществуване на достатъчен капацитет в публичните органи отговарящи за осъществяване на инфраструктурни проекти.

➤ **ЕСКО услуги**

ЕСКО компаниите са бизнес модел, който се развива успешно в България през последните години. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги. Основната им дейност е свързана с разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергопотреблението. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата

икономия в периода, определен като срок на откупуване. Договорът с гарантиран резултат е специфичен търговски договор, регламентиран в Раздел II от Закона за енергийната ефективност.

ФИНАНСИРАНЕ ОТ ТЪРГОВСКИ БАНКИ

Кредитна линия на ЕБВР за проекти за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници от:

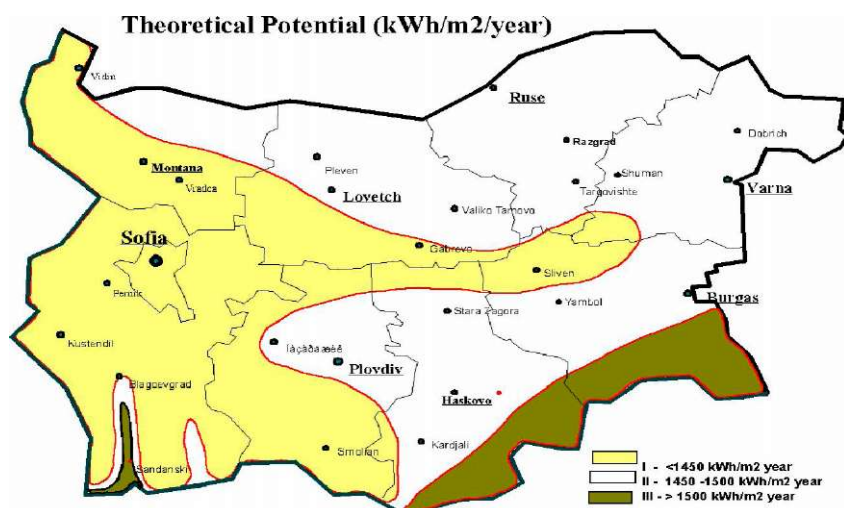
- ❖ ВЕЦ;
- ❖ Слънчеви инсталации;
- ❖ Вятърни централи;
- ❖ Биомаса;
- ❖ Геотермални инсталации;
- ❖ Инсталации с биогаз.

6. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ

6.1. Слънчева енергия

Оценка на потенциала на слънчевата радиация в България

Средногодишното количество на слънчево греене за България е около 2 150 часа, а средногодишния ресурс слънчева радиация е 1 517 kWh m². Като цяло се получава общо количество теоретически потенциал слънчева енергия падаща върху територията на страната за една година от порядъка на 13.103 ktоe. Като достъпен годишен потенциал за усвояване на слънчевата енергия може да се посочи приблизително 390 ktоe (Като официален източник за оценка на потенциала на слънчевата енергия се използва проект на програма PHARE, BG9307-03-01-L001, „Техническа и икономическа оценка на ВЕИ в България“. В основата на проекта са залегнали данни от Института по метеорология и хидрология към БАН, получени от всичките 119 метеорологични станции в България, за период от над 30 години). След анализ на базите данни е направено райониране на страната по слънчев потенциал и България е разделена на три региона в зависимост от интензивността на слънчевото греене, показани на фигурата.

Интерес от гледна точка на икономическата ефективност при използване на слънчевите термични инсталации предизвиква периода късна пролет - лято - ранна есен, когато основните фактори, определящи сумарната слънчева радиация в България са най-благоприятни. Основният поток на сумарната слънчева радиация е в часовете около пладне, като повече от 70% от притока на слънчева енергия е в интервала от 9 до 15 часа, който се приема като най-активен по отношение на слънчевото греене. За този период може да се приеме осреднена стойност на слънчевото греене около 1 080 h, среден ресурс на слънчевата радиация - 1 230 kWh/m² и КПД на не-селективни слънчеви панели ~66%.

Усвояването на икономически изгодния потенциал на слънчевата енергия реално може да се насочи първоначално към сгради държавна и общинска собственост, които използват електроенергия и течни горива за производство на гореща вода за битови нужди. Очаква се и значително повишаване на интереса от страна на жителите на панелни сгради, които освен мерките по подобряване на термичната изолация на сградата да инсталират и слънчеви колектори за топла вода. Увеличава се използването на слънчевите термични колектори в строителството на хотели, ресторанти и др.

Слънчевата радиация, преобразувана в топлина чрез конвенционални термични слънчеви колектори може да се насочи приоритетно към производство на гореща вода през късна пролет, лято и ранна есен.

Въпреки, че съществуват слънчеви термични системи, които могат да работят през цялата година, в момента вследствие на високата им цена, икономически ефективното им приложение трудно може да се докаже.

Краткосрочната програма по ВЕИ за следващия тригодишен период, в частта въвеждаща използването на термични слънчеви колектори, включва общински сгради, потребяващи електроенергия или течни горива за производство на гореща вода. Добър пример за това са учебните заведения в град Радомир.

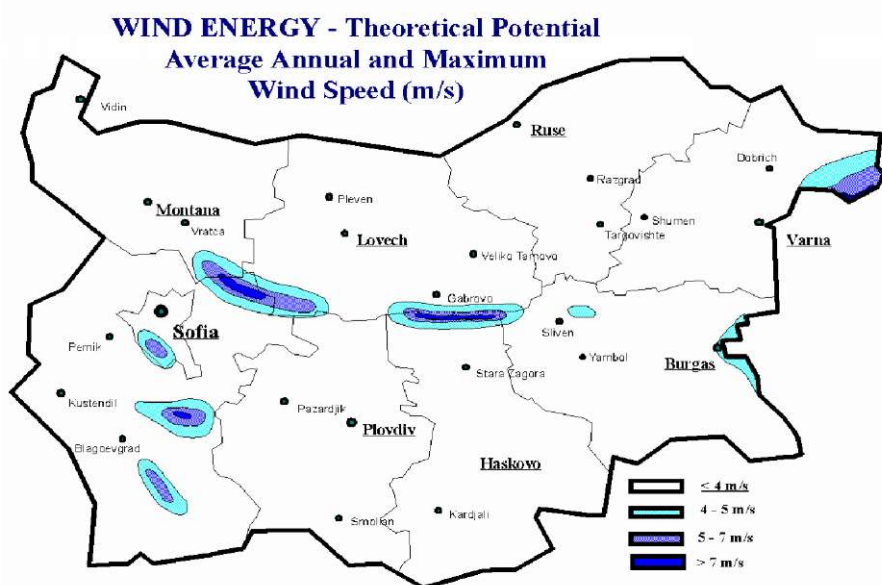
Изпълнението на мерките в Програмата по ВЕИ, въвеждаща термични слънчеви колектори в такъв мащаб, при наличие на финансова възможност може да се съчетае с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сграда общинска собственост (сградата на Община Радомир). При обновяването на тази сграда освен мерки по подобряване на термичната изолация, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на термични слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ (биомаса или нейни производни).

6.2. Вятърна енергия

Масовото приложение на вятърната енергия като енергиен източник започва през 80-те години в Калифорния, САЩ. След 1988 г. тази технология навлезе и на енергийния пазар в Западна и Централна Европа.

В България

Вятърната енергетика има незначителен принос в брутното производство на електроенергия в страната. През **2001 г.** от вятърна енергия са произведени **35 MWh (3 toe)**, през **2003 г. - 63 MWh (5.4 toe)**, а през **2004 г. - 707 MWh (60.8 ktoe)**. Това показва, че развитието на вятърната енергетика в България се ускорява.

На територията на България са обособени четири зони с различен ветрови потенциал, но само две от зоните представляват интерес за индустриално преобразуване на вятърната енергия в електроенергия: $5-7\text{ m/s}$ и $>7\text{ m/s}$.

Тези зони са с обща площ около $1\,430\text{ km}^2$, където средногодишната скорост на вятъра е около и над 6 m/s . Тази стойност е границата за икономическа целесъобразност на проектите за вятърна енергия. Следователно енергийният потенциал на вятъра в България не е голям. Бъдещото развитие в подходящи планински зони и такива при пониски скорости на вятъра зависи от прилагането на нови технически решения.

Въз основа на средногодишните стойности на енергийния потенциал на вятърната енергия, отчетени при височина 10 m над земната повърхност, на територията на страната **теоретично** са обособени три зони с различен ветрови потенциал:

Община Радомир попада в **зона на среден към нисък ветроенергиен потенциал**. Характеристиките на тази зона са:

- Средногодишна скорост на вятъра: $3 - 6\text{ m/s}$;

- Енергиен потенциал: 100 - 200 W/m² ; (около 1 500 kWh/m² годишно);
- Средногодишната продължителност на интервала от скорости Σ т 5-25 m/s в тази зона е 4 000 h, което е около 45% от броя на часовете в годината (8 760 h).

След извършен анализ на техническия потенциал на вятърната енергия е установено, че единствено зоните със средногодишна скорост на вятъра над 4 m/s имат значение за промишленото производство на електрическа енергия. Това са само 3,3% от общата площ на страната (нос Калиакра, нос Емине и билото на Стара Планина). Трябва да се отбележи обаче, че развитието на технологиите през последните години дава възможност да се използват мощности при скорости на вятъра 3.0 – 3.5 m/s.

Прогнози за развитието на вятърната енергетика в община Радомир

Възможността за усвояване на достъпния потенциал на вятърната енергия зависи от икономическите оценки на инвестициите и експлоатационните разходи по поддръжка на технологиите за трансформирането ѝ. Бъдещото развитие на вятърната енергетика в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра ще зависи и от прилагането на нови технически решения.

6.3. Водна енергия

Водостопанската система на община Радомир е представена от дейностите по водоснабдяване и канализация, както и дейността по използване и стопанисване на водохранилищата.

Съществуващите водни запаси осигуряват нормално водопотребление за битови и производствени нужди. Водоснабдени са почти всички населени места.

Стопанисването и използването на водните площи е приоритет за общината.

Не се предвижда използване на енергийният потенциал на водния ресурс за производство на електроенергия от ВЕЦ на територията на общината.

6.4. Геотермална енергия

На територията на община Радомир има термални извори. В стратегическите планове на общинското ръководство влиза по-подробно изследване на потенциала на тези източници като източници на алтернативна енергия

6.5. Енергия от биомаса

Горски фонд на територията на община Радомир:

- Държавна частна собственост – 135 110 дка.
- Частна собственост – 22 937 дка.
- Общинска частна собственост – 4 927 дка.
- Други юридически лица – 317 дка.
- Бързо растящи гори. : **4 013** хил.дка

- Бавно растящи гори. : **94 703** хил.дка
- Подходящи за залесяване площи в т.ч. с:
- Бързо растящи гори. : **1 790** хил.дка
- Бавно растящи гори. : **13 444** хил.дка

Горите предлагат условия за развитие на екологичен туризъм, както и за развитие на производството на бързо растящи видове гори и посадъчен материал.

Дървесните видове със стопанско значение са:

I. Иглолистни – Обикновен смърч; Сребрист смърч; Сръбски смърч; Ситков смърч; Лиственица европейска; Ела сребриста; Гръцка ела; Пирамидална хвойна; Секвоя гигантея; Западна туя; Туя ректа блон; Туя кълбовидна; Тис; Лъжекипарис; Хималайски кедър; Ваймутов бор; Пълзяща хвойна; Зелена дугласка; Бял бор; Черен бор;

II. Широколистни – Бяла бреза; Липа сребриста; Липа едрolistна; Липа дребнолистна; Конски кестен; Офика; Птелея; Червен дъб; Зимен дъб; Явор планински; Явор негундо; Явор шестил; Ясен американски; Ясен планински; Чинар; Бук; Топола; Акация; Айлант; Благун; Цер; Габер;

III. Широколистни храсти – Върба ива; Върба плачуца; Дойция; Златен дъжд; Катунеастер; Керия; Синфорикарпус / Бял, Червен/; Спирея дугласка; Спирея японска; Спирея ванхути; Тамарикс; Филадельфус; Форзиция; Червен дрян; Жълт дрян; Вайгелия; Японска дюля; Чемшир обикновен; Чемшир пъстролистен; Чемшир японски; Японска слива; Хортензия; Див рошков; Люляк; Махония; Кипарис;

Неизползваните отпадъци от дърводобива и малоценната дървесина, която сега се губи без да се използва могат да бъдат усвоени само след раздробяване на трески или преработване в дървесни брикети или пелети след пресоване и изсушаване. Производството на трески има значително по-ниски разходи от производството на брикети и пелети, при което се изисква предварително подсушаване на дървесината и е необходима енергия за пресоване.

Голям потенциал имат селскостопанските растителни отпадъци. За балиране и транспорт на сламата има подходяща технология.

Увеличаване на използването на биомаса за енергийни цели ще доведе до икономия на електроенергия и скъпи вносни горива и води до намаляване на енергийната зависимост.

6.6. Използване на биогорива в транспорта

Използването на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта на територията на община Радомир е неприложимо и икономически неоправдано.

6.7. Използване на енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Икономически неоправдано.

7. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ (НПДЕВИ)

7.1. Административни мерки:

- Съобразяване на общите и подробните градоустройствени планове за населените места в общината с възможностите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Минимизиране на административните ограничения пред инициативите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Подпомагане реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници.
- Намаляване на разходите за улично осветление.
- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови.
- Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради.
- Подпомагане изграждането на ветроенергийни паркове от частни инвеститори.
- Осигуряване на участие в обучение по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация работещи в областта на енергийната ефективност.
- Ремонт и поддръжка на електропреносната мрежа.
- Изграждане и експлоатация на системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.
- Насърчаване производството на енергия от биомаса.

На територията на община Радомир по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради/НПЕЕМЖС/ в гр. Радомир са изпълнени СМР към 2018 г. общо 15 бр. обекта:

- Радомир, ж.к."Тракия", бл.1 – 72 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Тракия", бл.2 – 72 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Тракия", бл.3 – 69 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Тракия", бл.4 – 69 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Тракия", бл.5 – 72 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Тракия", бл.8 – 72 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Арката", бл.23 и бл.24 – 51 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ул."Дупнишка", № 32 – 38 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ул."Люлякова", № 33 – 36 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."НОЕ", бл.4 – 96 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Арката", бл.27, бл.28 и бл.29 – 69 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Автогара", бл.9 и бл.10 – 46 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ул."Иван Вазов", № 31 – 54 бр. самостоятелни обекта.
- Радомир, ж.к."Младост", бл.1 и бл.2 – 45 бр. самостоятелни обекта.

Радомир, ул. "Велчо", № 28 – 36 бр. самостоятелни обекта.

Изпълнени са енергийно спестяващи мерки:

- Ремонт и топлоизолация на покрив.
- Топлоизолация на всички външни стени.
- Топлоизолация на плоча към сутерен.
- Подменена дограма /врати и прозорци/ на апартаменти и общи части.
- Монтаж на енергийно спестяващо осветление/лампи с фото клетка/ в общи части и сутерен.

7.2. Финансово – технически мерки:

7.2.1. Технически мерки:

- Мерките, заложи в Програмата на община Радомир за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници ще се съчетават с мерките, заложи в Националната Програма.

- Насърчаване изграждането на енергийни обекти за производство на енергия от ВЕИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост и/или такива със смесен режим на собственост.

- Изграждане на системи за улично осветление в населените места с използване на енергия от възобновяеми източници, като алтернатива на съществуващото улично осветление.

- Търсене на резерви за улично осветление от ВЕИ на съществуващи паркове и градини на територията на община Радомир.

- Насърчаване на частни инвеститори за производство на енергия чрез използване на биомаса от селското стопанство по сектори – земеделие и животновъдство.

7.2.2. Източници и схеми на финансиране:

При провеждането на предвидените мерки ще се прилагат подходите:

„Отгоре – надолу“: състои се в анализ на съществуващата законова рамка за формиране на общинския бюджет, както и на тенденциите в нейното развитие.

При този подход се извършат следните действия:

- Прогнозиране на общинския бюджет за периода на действие на програмата;
- Преглед на очакванията за промени в националната и общинската данъчна политика и въздействието им върху приходите на общината и проучване на очакванията за извънбюджетни приходи на общината;
- Използване на специализирани източници като: оперативни програми, кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР), Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), Международен фонд „Козлодуй“, договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори или финансиране от трета страна).

„Отдолу – нагоре“: основава се на комплексни оценки на възможностите на общината да осигури индивидуален праг на финансовите си средства (примерно: жител на общината, ученик в училище, пациент в болницата, и т.н.) или публично-частно партньорство.

Основни източници на финансиране:

- Държавни субсидии – Републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересованите лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично частно партньорство;
- Финансиране по Оперативни програми;
- Финансови схеми по Национални и Европейски програми;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

8. ПРОЕКТИ

Общински проекти.

№ по ред	ПРОЕКТ	Цел	ФИНАНСИРАНЕ ПРОГРАМА
1.	ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА ДОМ ЗА СТАРИ ХОРА „Св. ИВАН РИЛСКИ“ ЧРЕЗ ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ОТОПЛЕНИЕ И ОХЛАЖДАНЕ НА БАЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ	Реализиране на икономична система за качествен микроклимат в помещенията чрез изграждане на интегрирана термопомпена инсталация. Намаляване на емисиите на вредни вещества в околната среда чрез въвеждане на автоматизация на съществуващите отоплителни инсталации и въвеждане на ВЕИ технологии за поддържане на оптимална температура и доставката на топла вода	ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2014 – 2021
2.	ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА СГРАДА НА ОБЩИНА РАДОМИР ЧРЕЗ ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ОТОПЛЕНИЕ ТО И ОХЛАЖДАНЕ НА БАЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ	Реализиране на икономична система за качествен микроклимат в помещенията чрез изграждане на интегрирана термопомпена инсталация Намаляване на емисиите на вредни вещества в околната среда чрез въвеждане на автоматизация на съществуващите отоплителни инсталации и въвеждане на ВЕИ технологии за поддържане на оптимална температура и доставката на топла вода	ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2014 – 2021
3.	Подмяна на системата за външно изкуствено осветление в гр. Радомир, с. Дрен, с.	Постигане на норми на осветеност, залегнали в нормативната уредба чрез инсталиране на качествени икономични осветители и въвеждане	ЕСКО

	Стефаново и с. Друган	на интелигентна система за управление и контрол. Постигане на не по-малко от 50% преки икономии на консумираната електрическа енергия.	
--	-----------------------	---	--

**ЧАСТНИ ИНВЕСТИЦИОННИ НАМЕРЕНИЯ И РЕАЛИЗИРАНИ ИНВЕСТИЦИИ,
СВЪРЗАНИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ ЗА ИНСТАЛАЦИИ ЗА
ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОбНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РАДОМИР**

1. **„ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 64,80 kWp”** – основно застрояване - с.Поцърненци, общ. Радомир – РС № 86 / 2010 г.
2. **„ФОТОВОЛТАИЧНА ИНСТАЛАЦИЯ”** – основно застрояване, с.Долни Раковец, общ. Радомир – РС № 21 / 2011 г.
3. **„ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 22,68 kWp”** – основно застрояване - с.Поцърненци, общ. Радомир – РС № 40 / 2011 г.
4. **„Фотоволтаична централа и Производствена сграда с фотоволтаична инсталация - 75,0 kW; Производствена сграда; Бетонен Комплексен Трафопост /БКТП/ 100 kVA, 20/04kV и външно ел. захранване КЛ kV и ССР с.Кошарите, общ.Радомир”** – РС № 144 / 2011 г.
5. **„Фотоволтаична централа, Трафопост и кабелна линия 20kV”** – основно застрояване - гр.Радомир – РС № 145 / 2011 г.
6. **„Фотоволтаична централа: I – ви етап 87,50 kW и II – ри етап до 125,0 kW, и Производствена сграда с фотоволтаична инсталация - 125,0 kW, с.Кошарите, общ.Радомир”** – основно застрояване - с.Кошарите, общ. Радомир – РС № 14 / 2012 г.
7. **„Фотоволтаична централа на покрива на едноетажна сграда „Дарак” в УПИ IV, IX, кв.95 по РП на гр.Радомир”,** допълващо застрояване - 30kW - по плана на гр. Радомир – РС № 23 / 2012 г.
8. **„Фотоволтаична електроцентрала /ФЕЦ/ „Радомир”,** допълващо застрояване, съгласно чл.147, ал.1, т. 14 от ЗУТ: **„монтаж на инсталации за производство на електрическа енергия.....” – 24 kW** - местност „Стопански двор” кв.“Върба”, гр.Радомир” – РС № 24 / 2010 г.
9. **„Предприятие за преработка на зеленчуци с инсталация за анаеробно разграждане на биологични отпадъци,**

пречиствателна инсталация за промишлени и битово фекални отпадъчни води и фотоволтаична инсталация за производство на електроенергия за нуждите на предприятието”, основно и допълващо застрояване - с.Долна Диканя, общ. Радомир – РС № 27 / 2012 г.

10. **“ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 30 kWp”** – основно застрояване - с.Бобораци, общ. Радомир – РС № 46 / 2012 г.

11. **“ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 12 kWp”** – на покрива на сграда - гр.Радомир, ул. „Витоша“ №1 – РС № 92 / 2012 г.

12. **“ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 30 kWp”** – на покрива на сграда УПИ III, кв. 108 – гр. Радомир – РС № 69 / 2014 г.

13. **“ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 5 kWp”** – на покрива на сграда - с.Владимир, общ. Радомир – РС № 26 / 2018 г.

14. **“ФОТОВОЛТАИЧНА ЦЕНТРАЛА С МОЩНОСТ 30 kWp”** – на покрива на сграда– гр. Радомир – РС № 13 / 2019 г.

9. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА ОТ РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ

Наблюдението и отчитането на общинските програми се извършва от общинските съвети, които определят достигнатите нива на потребление на енергия от възобновяеми източници на територията на общината, вследствие изпълнението на Програмата, пред областния управител и Изпълнителния директор на АУЕР.

За успешния мониторинг на програмите е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатите резултати, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (чл. 8, ал. 2 от Наредба № РД-16-558 от 08.05.2012 година).

Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

10.1. Програмата на община Радомир за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници на територията на общината трябва да е в пряка връзка с Плана по енергийна ефективност.

10.2. Резултатите от изпълнението на Програмата са:

10.2.1. Намаляване на потреблението на енергия от конвенционални горива и енергия на територията на общината;

10.2.2. Повишаване сигурността на енергийните доставки;

10.2.3. Повишаване на трудовата заетост на територията на общината;

10.2.4. Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;

10.2.5. Повишаване на благосъстоянието и намаляването на риска за здравето на Населението.

Програмата е внесена за разглеждане и одобрение от Общински съвет – Община Радомир на заседанието на 26.03.2019г. Приета е с Решение № 53 по протокол № 3 от 26.03.2019 г. на ОБС – Радомир.